

FATA, BABA ȘI CUCOANA MOARTE!

PROLOG

PĂCALĂ

-Bun venit la toată lumea adunată-aici... în sală!
Nu cumva v-ați păcălit, să-l vedeți, vrînd, pe Păcală?
Fără îndoială, lumea este plină de eroi
unul mai grozav ca altul: paloș ager, gene moi,
și-mbrăcați în straie scumpe de la... nas și pînă jos.
Pii, uitați-vă la mine! Am eu nas de Făt-Frumos?
Arma mea nu-i buzduganul, și nici sabia, nici biciul,
ci un fluier dintr-un lemn însoțit și... „păcăliciul”.
Nu am teamă nici de Dracu' și-s... *(Gest.)* „așa” cu Dumnezeu!
Unul e Păcală-n lume și Păcală sînt chiar eu.
Între mine și cei răi, nu încape-o supărare!
Cum te superi, cum... *(Gest.)* pierzi nasul! Pricepeți?
Eiii, ce ziceți de prinsoare? *(Cortina se deschide.)*

ACTUL I

(În scenă se află: o laviță, două scaune și o masă. Deasemenea, un coșuleț plin de colaci. Sînt ascunse, - „la vedere” -, o ulcică și două căni de lut. Pachița, - somnoroasă -, se freacă la ochi și se întinde din încheieturi.)

PACHIȚA -Soarele-i de mult în sulii. Iote pîrț! (Cască.) Te scoli tîrziu după-o noapte nedormită. Iar rachiul e rachiul!
De cînd ne e servitoare fata unei răposate care ne ținea de neam, merge treaba ca pe roate.
Eu nu mișc un singur pai.
Dar am grijă s-o-mboldesc și cu vorba și cu palma. (Strănută.) Sănătate!
(Așezîndu-se pe laviță.) Mulțumesc!
Lasă sluga-n boii ei și-ai... să vezi cum te ia-n coarne!
Nu stă locului pribeaga nici măcar atunci cînd doarme.
(Strigă și ascultă cu mîna făcută „pîlnie” la ureche.) Floareee!

FLOAREA (Vocea pare ca venită de departe.) -Hăuuu!

PACHIȚA -Fată, n-auzi!?!?

FLOAREA (Intră în fugă.) -Ba aud.

PACHIȚA -Pe dracu' ghem!

Cum auzi de nu vii „trap”, chiar atuncea cînd te chem?

FLOAREA -Treburi multe coană mare. Și eu am doar două mîini, n-am mai multe. Poți, nu poți, nu ai cum să le amîni cum sînt amînată eu!

PACHIȚA -Fată, două mîini dibace, dacă nu le ții în sîni, fac minuni. Dar tu le ții. Las-o focului găleată!
Ia uite cum mă privește, parcă-ar fi o curcă beată!
Fugi și ia furca-n primire; n-avem vreme de povești!
Poate doar de-o păruială.

FLOAREA -Ieri mi-ai spus c-o să-mi plătești leafa-ntreagă, mi se pare. Fiindcă se-mplinesc taman...
Și de șase luni de zile n-am primit un singur ban.

PACHIȚA -Știu și fără să-mi spui tu. Nu sînt eu așa hapsîină cum mă crezi. Dar fii mai vie, nu dormi cu nasu-n lînă!
Dacă nu termini de tors, îți uit cozile în mînă. (O trage de păr.)

FLOAREA -M-ai găsit pe mine stînd doar odată, coană mare?

PACHIȚA -Iote pîrț! Cum o să stai? Te-ai băgat ca servitoare, poartă-ți jugul.

FLOAREA -Da, dar eu...

PACHIȚA -Trăncănești, dar e degeaba!
Dacă stai îți stă și timpul; hai, înhamă-te cu treaba!
Cît schimbi caierul din furcă dai și pe la grajd o roată!
Lasă plata-n grija mea dacă mi-ai adus aminte!
Ce mai stai? Pleacă odată!

(După ieșirea Floarei din scenă, face „controlul” ulcei și al cănilor.)

Facem chef de dimineață. Unde focul ești părinte?

Ți se încălzește vinul; ce te-ascunzi ca-ntr-un bîrlog?

(Intră cu o bucată de cîrnat în mîină. Mestecă și se străduiește să-l îngită.)

TITIREZ

-Nu m-ascund. Dar este ceasul, mamă soacră, cînd mă rog.

PACHIȚA

-După vinul din ulcică te rogi cam de mulțisor.

(Strigă.) Floareee! Bagă pîinea în cuptor!

Ai văzut-o cum aleargă?

TITIREZ

-Tinerete, ce să-i faci?!

PACHIȚA

-Tineretea, popă Ghiță, se cuvine îmbrăcată.

Uite! Fata-i cam голуță, ca să nu zic despuiată.

Știi de cînd n-am mai plătit-o?

TITIREZ

-Mai vorbim noi altădată

despre plata ei. Să servim draga mea soacră,

un strop mic din acest vin! *(Scoate ulcica și o cană și îi toarnă.)*

PACHIȚA

-Am să beau dacă mă rogi. Ia mai pune înc-un pic!

(Închinînd cana cu vin.) Sănătate și...

TITIREZ

-Amin!

PACHIȚA

-Hai, mai toarnă-mi înc-o cană,

că nu-i azi întotdeauna!

Cam slab vinul! La mulți ani!

TITIREZ

-Amin, amin! Îți tremură mîna.

Bătrînețea, mamă soacră!

PACHIȚA

-Am dat prea mult de pomană,

d-aia tremură.

TITIREZ

-N-ai dat! Totdeauna ai fost avană.

Și-ai strîns galben peste galben cum strîngi puii sub aripă.

PACHIȚA

-Nu strîngi astăzi, nu ai mîine! Nu-mi place să fac risipă.

Uite, fata asta, Floarea...

TITIREZ

-Iar vorbim de servitoare?

PACHIȚA

-Trudește și zi și noapte.

TITIREZ

-Asta-i viața, coană mare.

De n-ar fi săracii lumii, ce s-ar face cei ce au?

PACHIȚA

-Să-și deschidă mai des punga.

TITIREZ

-Sînt sătul de cînd tot dau.

PACHIȚA -Nu dai, n-ai cum fi stăpîn. Floarea ne e cam nepoată.
S-a dus vestea că slujește, - auzi! -, fără nici o plată.
Știi cum este gura lumii.

TITIREZ -Gura lumii doar pămîntul
o mai poate astupa.

PACHIȚA -Eu am scos din ea tot untul;
Tu rămîne să scoți banii!

TITIREZ -Vai de păcatele mele!
Mai amîn-o, coană mare! Vremuri grele... Vremuri grele!

PACHIȚA -Fata-i cam de măritat. N-o plătim?!
În loc să-și strîngă cîțiva galbeni pentru zestre,
strînge frunza din aluni.
Să-i dăm banii chiar acum, - c-a muncit! -, pentru trei luni...

TITIREZ -Deci trei galbeni?! Bani de aur!?

PACHIȚA -Iote pîrț! Bani de-ai noștri, dar bani buni.
Pune-i chiar acum aici!

TITIREZ -Astăzi nu pot să ți-i dau!

PACHIȚA -Azi mi-i dai, așa cum zici!

TITIREZ -Am ajuns la fundul pungii. Uite-i! Dar m-ai ruinat.

PACHIȚA -Iote pîrț! Cum îngropi un om bogat,
pîn' la noapte-i pui la loc.

TITIREZ -Am și alte hangarale!

PACHIȚA -Am plecat. Inimă bună! Nu cumva să te deochi...

TITIREZ -Mulțumesc. Numai soacră să nu ai... Și dumitale!
Asta-așteaptă să mă vadă... c-am plecat...
în mormînt! Ca să-și rupă cîțiva bani dintr-o ladă...
plină-ochi. (*Vede că a ieșit Pachița și iese și el, bombănind.*)
(*Se-ntoarce tiptil. La subțioară are o ladă de bani pe vrea să o ascundă.*)

PACHIȚA -Ce credea popa? Că-l iert? Iote pîrț! Fiecare cu-ale lui.
Poftea el, la banii fetei?!? Să-și mai pună pofta-n cui!
Nu cumva-s prea subțiați? Ia să-i controlăm cu rîndu'!
(*Joc, înainte de a trece „galbenii” din punga de mătase în ladă. Îi verifică între dinți.*
Intră Tănase și Codina. În pas de defilare.)

TĂNASE -...'Ăl cu paie, 'ăl cu fîn!... Stîngu'! Stîngu'! Haida-hai!
Bate stîngu'! Fă nevastă, ia... atențieeee... și stai!
Drepti! Și-alinierea după nasul meu ținut în vînt!
Fă, dacă mai miști un strop, dau cu tine de pămînt!

CODINA -Uite-o pe nașa Pachița! Are pașii-mpleticiți.

TĂNASE -Cînd ai vîrsta care-o are, oricum, nu te mai măriți.
De cînd s-a spurcat la țuică, i s-a cam strîmbat cărarea.
Da' la anii ei se ține încă bine arătarea.

PACHIȚA -Numai voi îmi mai lipseați.

TĂNASE -Sărut dreapta ca „zmîntîna”!

CODINA -Sărut stînga ca halvița!

PACHIȚA *(Băgîndu-le mîinile sub nas.)* -Lasă! Ce-mi tot pupați mîna?
TĂNASE -Pîi, nu ești nănașa noastră?
PACHIȚA -Iote pîrț! Mare scofală
c-am dat din buric la nunta lui Tănase „Pielegoală”?!
Eiii, dar pe atunci trăia fata mea de va fost nună.
Doamne, tare-i mai plăcea s-o nvîrtească pe sub mîină
„Diavolu’ de Mărgărit”! Ce primar...
CODINA -Da! Nana știa să trăiască,
nu ca noi. Bea pahar după pahar...
PACHIȚA -Știa, știa, Dumnezeu s-o odihnească
acolo unde-a nserat! *(Durere falsă, poate chiar bocet.)*
C-a lăsat un popă vădov și-un primar neconsolat.
(Smiorcăit.) Nici nu mai vorbesc de mine.
TĂNASE -Drept. De-atîtea luni în șir
dumneata îl „conțolezi” pe primar. Pîi?!
PACHIȚA -Hai sictir!
M-ai văzut tu, prostovane, cînd mi-a dezbrăcat cămașa?
(Intră în căsoaie.)
CODINA -Mă’ Tănase, dom’ primar îi... *(Frecînd degetele.)* „aiasta” cu nănașa?
PACHIȚA *(Revine.)* -Proastă eu că stau de vorbă cu oricare nespălat!
(Iese pufrînd și „mestecînd” cuvinte neînțelese.)
TĂNASE -Șapte pupeze bălțate și-un cal breaz!... S-a supărat.
Înțelegi de ce-a murit cu zile bietul boier?
Nu degeaba-i spune satul „Pachițica Curdefier”!
CODINA -Nazuri de ciocoi, bărbate; lasă focului mînia!
TĂNASE -Pîi, mai pupă ea la toamnă ca să-i mai culegem via?
(Strigă din „toți bojocii”.) Nașuleee! Țip doar eu, că tu mă-ncurci!
(Intrînd repede.) -Ce e, Tănase?! Ori au dat tătari, - ’au turci -,
de îmi urlî în ogradă, mai ceva ca la război?
Poate arde undeva?
TĂNASE -Arde, arde! Arde cămașa pe noi.
CODINA -Fără vite și pămînt, te scoli și adormi flămînd.
TĂNASE -Și-apoi muncile sînt munci. Dă-ne banii!
TITIREZ -Stați! Să le luăm pe rînd! *(Toarnă vin în cana rămasă.)*
Dar întîi, finii mei buni, beți o cană cu vin roșu, aprilin!
(Din picioare, închinînd cana mai mult goală.) -Sănătate!
CODINA *(Primește cana de la Tănase. Bea.)* -Săru’ mîina!
TITIREZ -Bine, bine...
TĂNASE -Da’ bun vin!
CODINA -Buuun, cum nici nu se mai poate!
TĂNASE -De era în cană plin,
da’ noroc că nu a fost, mai că ne-ntorcea pe dos.
TITIREZ -Vinu-i sîngele, - de-i roșu! -, Domnului Isus Hristos!...

Să-mi arăți întregul șes, - și întreg! -, și Dealu' Mare!

TĂNASE -Pii, flămânzi cum sîntem noi, doar Hristos poate să-ți are și să-ți semene moșia, de nu-l țintuiești pe cruce.

CODINA -Văleleu, de nemîncați, ne sînt mințile năuce!
Ți-am, arat și răsarat. Tot pămîntul l-am întors!

TĂNASE -Nășicule, noi am vrea...

TITIREZ -Gropile sînt astupate?

CODINA -Doar nu ne-am ținut de tors?!

TĂNASE -Astupate și nu prea...

TITIREZ -Și-ngropată buruiana?

TĂNASE -Pînă cînd nu putrezește e moșia ca și moartă!

CODINA -Ai putea să-i faci pomana!

TITIREZ -Eiii, atunci să-mi semănați pe moșie doar lucernă.

CODINA -E ușor să dai din gură cînd stai cu capul pe pernă!

TITIREZ -Am zis că nu vă plătesc? N-am de gînd să-mi întorc vorba!

TĂNASE -De cînd zici că ne plătești, lungim laptele și ciorba.

CODINA -Uită-te la noi nănașe, c-am rămas fără de mîini!

TĂNASE -De cînd ne tot spui că „dai”, visăm mămăligi și pîini.

TITIREZ -Ați rămas fără de cap... dacă l-ați avut vreodată.
La noi, preoții, e timpul drămuț ca în armată.
Datoriile plătite, cum spun nemții cînd nu-s turci,
dau prietenii alese. Și pe urmă, nu le-ncurci.
Că e nuntă 'au că-i praznic, ești prezent, ca la raport.
Astăzi n-am timp pentru sfadă; am de rezolvat un mort.
Zice Domnul: „Din nimic ne ridicăm și ne-ntoarcem în nimic”!
Am plătit-o pe Florica! Voi, mai așteptați un pic.

TĂNASE -Servitoarea să mai rabde; că-i mai greu să răbdăm noi.

TITIREZ -Voi mă judecați pe mine, 'au vă judec eu pe voi?
Iacă-așa e rînduit după pronia cerească:
cei bogați să se înfrupte, cei săraci să flămînzească.
Mai răbdați o zi 'au două și de bani, vă dau merinde!
Dar să știți că mi-e cam gol, finii mei, de-o vreme sacul.

TĂNASE -Sărutăm sfințita dreaptă!

CODINA -Sărutăm mîinile sfinte!

TITIREZ -Să fiți binecuvîntați!... Și duceți-vă la dracu'! (*lese furios.*)

TĂNASE -Luna, papura și steaua ăloră de l-au popit!
Crucea lui ca tinicheaua, cana lui de răspopit,
strachina și Maglavitu'!...
Faci cu oamenii ce vrei cînd ai pîinea și cuțitu'!
De-o mai ținem mult așa,
teamă-mi e că nu mai știu care-s eu și care-i ea.

CODINA -Iar plecăm cu burta goală. Cică să mai ai răbdare?!

TĂNASE -Cît ne dă răbdări prăjite, ce-ți mai trebuie mîncare?

Drepti, nevastă! Și repaus! După mine, pas de voie...

(Ies din scenă. Intră Floarea.)

FLOAREA
PACHIȚA

-Mulți săraci au încăput pe corabia lui Noe! *(Intră Pachița.)*

-Fată hăi, de stai pe loc, nu stai tu; îți stă norocul.

Și ce cauți tu aici?! Ai timp să freci busuiocul?

Vitele sînt țesălate? Hai răspunde: da sau ba?!

FLOAREA
PACHIȚA

-Țesălate, coană mare... afară de dumneata.

-Terminași cu lucrul? Gata?

FLOAREA
PACHIȚA

-Dacă nu-mi dai altceva...

-Ba îți dau, Florică: plata!

Nu ne-am înțeles noi două să-ți plătesc la cap de lună?

Iacă, te plătesc cinstit.

FLOAREA
PACHIȚA

-Sărut-mîna, nană bună!

(Băgîndu-i mîna sub nas, să i-o sărute. Apoi începe să o facă pe surda.)

-Lasă c-o săruți la urmă! Știi tu cum sînt cei bătrîni:

uită de Luni pînă Vineri și de Vineri pînă Luni.

Am uitat prețu-nvoielii.

FLOAREA

-Un coș de porumb și-un galben,
pentru fiecare lună.

PACHIȚA

-Ce-are plata cu cocoșul, fie negru, fie galben?!

FLOAREA

-E vorba de-un ban de aur și porumb... ca la un coș.

PACHIȚA

-Cum să-i dai porumb de aur?! Dă-l încolo de cocoș!

FLOAREA

-Ce-mi tot bagi pe gît, cocoșii? Dă-mi un galben! Numai unul!

PACHIȚA

-Nici un galben parcă-ai zis? Cum vrei tu: nu-ți dau niciunul!

FLOAREA

-Ba să-mi dai!

PACHIȚA

-Pe cin' să tai?

FLOAREA

-Mă alergî din zi în noapte
pînă dau în brînci...

PACHIȚA

-Ce prunci?

FLOAREA

-Uite la opinci: sînt sparte!

PACHIȚA

-Nu-mi vorbi mie de moarte!

FLOAREA

-Bluza... și ea este veche!

PACHIȚA

-Da' vorbește tare, fată; n-aud bine de-o ureche!

FLOAREA

-Am nevoie să îmi cumpăr bluză nouă și-ncălțări.

Îmi dai galbenul sau nu?

PACHIȚA

-N-ai nevoie, nu îți cumperi. Fie cum hotărăști tu,
că de leafa ta e vorba!

FLOAREA

-De ce-ți bați de mine joc?

Sîntem rude.

PACHIȚA

-Rude, mamă. Rude! Dar la anii mei nu joc.

FLOAREA

-Cum, în ochii dumitale, eu nimica nu însemn?

PACHIȚA

-Bine-ar fi s-aud cu ochii; am urechile de lemn!

FLOAREA

-Nici măcar n-am cui mă plînge; neamuri sînteți sau dușmani!

PACHIȚA

-Sîntem noi de-același sînge, însă brînza e pe bani.

Nu te las cu mîna goală: leafa ta e leafa ta.

FLOAREA -Șuguiеști, așa-i?

PACHIȚA -Nici gînd: ține coala o para!
Un bănuț! Este el cam ruginit, dar îi bun de un cercel.
Răposatul, de trăia, ar fi mulțumit... și el,
că i-am ajutat nepoata.

FLOAREA -Floare, Floare, ce-ai pățit?

(Aruncă bănuțul.) Asta-i leafă sau bacșiș?

PACHIȚA -'Geaba-mi spui tu de pețit! Nu mai sînt de măritiș.
M-am cam hîrbuit puțin, chiar de-am fost odată floare.
Haaa!?... Și n-aud c-o ureche. Cel puțin de-aș ști cu care.
(Se oprește.) Țasta nu e un bănuț? Un bănuț e, Doamne Sfinte!
Ia apleacă-te, și dă-mi-l; eu sînt cam bătută-n ținte!

FLOAREA *(I-l dă.)* -Ia, ca să ți-l pui în palmă cînd îi coborî-n țărîna!

PACHIȚA -Așa-i, mamă: eu nu preget. Nu sînt, ca alții, hapsîna
cînd e vorba să fac bine. Ne-a ieșit cu plinul Luni.
Știi ce mă gîndesc eu, Floare? Să-ți plătesc pe două luni.
(Îi dă bănuțul din nou.) Ține-l și-ai să-mi mulțumești!

FLOAREA -Două luni?! Pii, cu ăsta nu-mi plătești nici o zi a săptămîinii.

(Azoîrle din nou „paraua“.)

PACHIȚA -Eu ca eu; tu să trăiești! Cît despre pupatul mîinii,
mi-ai pupat-o mai-nainte. Să mă-ntind nițel în pat,
că mă ține-un junghi aici. Da' ce-i asta? *(Prefăcut.)* Minunat!
Cînd sînt ochii buni, sînt buni: înc-un ban! Am găsit altă para.
Tu ești tînără, n-ai junghiuri; ia apleacă-te și-o ia!

FLOAREA *(Dîndu-i-l.)* -„Ban-de-mort” babo, să-ți fie!

Și te-ar arde toată, focul!

PACHIȚA -Părăluța-i tot cu bortă, da-i puțin mai ruginie!

(Îi dă bănuțul din nou.) Însă nu-i al meu norocul,
că eu nu mă mai mărit. Dacă pui ban peste ban,
se adună și-ți faci zestre. Îți plătesc încă pe-o lună:
chiar „a treia”! Leafa ta pe-un sfert de an!

FLOAREA -Fir-ai... Ai să mi-o plătești! *(Îl aruncă scîrbită.)*

PACHIȚA *(Rotește bănuțul din vîrful piciorului. Dosește ulcica și cana.)*
-Doamne, ce bănuț frumos ! Vezi că ți-a căzut din mîna...
Lasă, nu-mi mai mulțumi; ridică-ți zestrea de jos!
Eiii, - și acum sîntem chit -, înham-o la treabă; hai!
Nu cu lenea-nalți palate! Pîn' la măritiș mai ai. *(Iese.)*

FLOAREA -Mamă, mamă și iar mamă...
Ce blesteme mă ajung?!

Nu puteai ca să mă naști sub o stea sau într-un crîng?

PĂCALĂ *(Intră Păcală și o vede plîngînd.)* -Plîngi Florico?
'M-intră lacrimi în opinci! Uite: două broaște și un rac.
De n-ar îneca puhoiul pupezele din copac!

Broaștele trag înainte, racul trage înapoi.
Ce povesteee! Parcă sînt între lac și-ntre zăvoi.
Pu-pu-pu! Și oac-oac-oac! Pu-pu-pu! Și oac-oac-oac!
De-mi îneacă popa nasul, fără el ce-o să mă fac?
Ai ca premiu o opincă găurită de-i cunoaște
broaștele dintre opinci! Parcă-s încălțat cu broaște.
N-ai decît să plîngi, Florico, numai ochii să nu-i uzi!
*(Amuzată de jocul eroului. Plînsul fetei s-a transformat într-un rîs sănătos.
Cuprinzîndu-i umerii în palme.)*
Habar n-ai ce bine-ți stă și cînd plîngi, dar și cînd rîzi.
Cu o fată cum ești tu, greu să scapi neînsurat.
Și acum, că nu mai plîngi, să vedem ce s-a-ntîmplat?
(Arătîndu-i „bănuțul”.) -Știi ce-i ăsta? Uite-l, ia!
-Un bănuț fără valoare: o monedă; o „para”.
-Coana mare m-a plătit, - fir-ar ea afurisită! -,
pe trei luni, muncite și răz-muncite, c-un bănuț: mic și verzui!
-Ți-a dat mult, c-o știi zgîrcită!
-Mai am trei luni neplătite.
-O să-ți dea perechea lui.
De nu-i pun babii zăbală,
- în cel mult cîteva zile -, să nu îmi mai zici „Păcală”!
Rău e popa Titirez. Soacra lui e tot așa. Fac pereche amîndoi.
(Îi șoptește la ureche. Face gesturi largi. Apoi rîde mulțumit.)
Să dăm fapta înainte și răsplata înapoi!

FLOAREA
PĂCALĂ
FLOAREA
PĂCALĂ
FLOAREA
PĂCALĂ

ACTUL II

PACHIȚA

(Descuind „lada arătoasă” plină cu bani. Înăuntru e o sticlă cu țuică din care bea.)

-Lîngă galbenii mai vechi, alți trei galbeni se adună...

Ce păcat că mă ia somnul! Uite... casc ca o nebună!

Hopaaa! Nu-i aici țucalul.

(Strigă.) Unde dracu' ești tu... Floareee?!

FLOAREA

(Năvălind în scenă.) -Sînt aici, cucoană mare!

PACHIȚA

-Vreau olița!

FLOAREA

-Vin' și ia-ți-o!

PACHIȚA

-Ad-o tu; ești servitoare!

FLOAREA

-M-ai tocmit ca să muncesc, nu să-ți duc oala de noapte.

PACHIȚA

-O aduci cînd ești plătită.

FLOAREA

-Cu ce? Cu „castane coapte”?

PACHIȚA

-Și-acum, „trap” după oliță, că n-ai nas de trandafir,
ca să-i cadă din petale!

FLOAREA

(Se repede și se-ntoarce cu oala de noapte. Punînd-o pe masă.)

-Poftim oala!

PACHIȚA

-Hai sictir!

De-ți iei nasul la purtare îți tai leafa pe o lună!

Nesimțita... Nu mușea dacă-mi spunea: „săru-mîna, nană bună”.

(Pregătindu-se pentru culcare. Bea iarăși din sticla cu țuică. Deodată ciulește urechea.)

Dar ce-i ăsta? *(Se aud ciocănituri. Întii încete și rare.)*

Bate-n ușă. Nu mă lasă...

nici să dorm. Heiii! Care ești?

PĂCALĂ

(Voce groasă din exterior.) -Cea-cu-coasă! Cea-cu-coasă!

PACHIȚA

-Tot făcînd mereu pe surda, coană mare ai surzit.

Bine e să nu ai fini. Ce bați la ușă, Tănase?

PĂCALĂ

(Vocea devine cavernoasă, în „trémolo”.) -Veni vremea de cosit.

PACHIȚA

-Aoleu, da-s surdă bine; noaptea cum o să cosești?!

Ia să-mi pun niște rachiu în urechi. *(Întii vrea să-și toarne țuică în ureche, dar se răzgîndește și bea.)* Și-acum spune-mi cine ești?!

PĂCALĂ

(Voce.) -Cea din urmă ursitoare.

PACHIȚA

-Cine-ai spus că-i?... Servitoarea?!

(Bea iar.) Parcă-acum aud mai bine. Trebuie să fie Floarea.

Dar i s-a cam dogit glasul. Nu s-a mulțumit cu partea

care i se cuvenea. *(Ciocăniturile se repetă.)* Floare, tu ești?!

PĂCALĂ

(Voce.) -Nu. Sînt Moartea, lua-te-ar moartea să te ia!

PACHIȚA

-Ce te ții de glume, fată? Auzi: „Moartea?!”; ești nătîngă?

N-aud eu! Ia să-ncerc să desfund urechea stîngă.

(Bea vîrtoș și plescăie din limbă.) Bun rachiu!...

PĂCALĂ

(Voce.) -Nu-mi dai drumul?

PACHIȚA

-Nu. *(Bea.)*

PĂCALĂ

(Voce și ciocănituri dese.) -Tot intru; fugi de mine în zadar.

PACHIȚA -Bate pînă nu mai poți; ușa este de stejar! *(Bea cu sete.)*

PĂCALĂ *(Voce.)* -Vezi că intru!

PACHIȚA *(Bea, dar e amețită.)* -Nu te-aud, că sînt tare de-o ureche...

MOARTEA *(Păcală intră în scenă. Arată exact ca Moartea. Un ștergar alb legat pe sub bărbie, un cearceaf încins cu un lanț, un șir de usturoi în chip de salbă, plus coasa. Fața dată cu făină și cearcănele groase făcute cu cenușă completează travestiul.)* -Bună vremea, lume veche!

PACHIȚA *(Înspăimîntată. Bea și se freacă la ochi.)* -Moartea???

MOARTEA *(Își joacă tăișul coasei peste trupul Pachiței.)* -Văd că mă cunoști!!!

PACHIȚA -Moartea! *(Bea și sughită.)* Chioară-s eu?! Sau ochi-s proști?!

MOARTEA -Să-mi pun „Sfînta coasă” la-ndemîna.
Fiica moartă, - preoteasa! -, îți urează: „Moarte bună”!
Răposatul...

PACHIȚA -Ce-i cu el?

MOARTEA -Mai nimic: i s-a urît cu pămîntul căpătii.
Să-și simtă călcîiul, vrea, lîngă dulcele-ți călcîi.
M-a-ntrebat dacă nu-i las coasa-blîndă să-mi ascută...
Eiii, dar nu-mi spui „bun găsit”? Te credeam surdă, nu mută.

PACHIȚA -Bi-bi... bi-bi... Bineee ai-ai... so... sos... sosit!

MOARTEA -Cea-cu-Coasă îi venită de departe?!

PACHIȚA -Mișcă și sărută-mi mîna!

MOARTEA -Sărut-mîna, Coană Moarte!

PACHIȚA -Atîta cale-bătută am „bătut” de cînd tot vin,
că mi s-a uscat și coasa; și era ca să leșin.

PACHIȚA -Pîi, ulciorul ce așteaptă și ulcelele de lut? *(Scoate de sub pat, o ulcică și două căni de lut.)* Un vin vechi ca, - hmmm! -, cimitirul!

MOARTEA -Chiar în el o să te mut. *(Iese pînă afară și aduce un sicriu „de lux”.)*
Ți-am adus „costum de lux” pentru vremea friguroasă,
din patru scînduri de brad. Bun lemn! Să-l porți sănătoasă!
Intră să-ți probezi coșciugul, nu mă supăra prea mult!
Mă ascuți ori nu? *(A ridicat capacul sicriului.)*

PACHIȚA -Preablîndo, te ascult, - da! -, te ascult. *(Joc.)*
Nu știu, Moarte, cum să stau... Sînt bătrînă și nu știu.
Nu ești bună să-mi arăți? Intră dumneata-n sicriu!

MOARTEA -Sari mai repede!

PACHIȚA *(S-a așezat cu fața-n jos.)* -Sar eu, sar... da-s cam stîngace.
Am rămas cu-n șold sucit. Nu știu cum să stau și pace.

MOARTEA -Gîndește-te la păcate! *(Încearcă să o așeze pe Pachița. Joc.)*
Tu te culci cu fața-n jos?

PACHIȚA -Moarteo, eu mă culc pe spate.
Că n-am junghiuri să mă ție!

MOARTEA *(Lovind-o ușurel cu coada coasei.)* -Bagă-ți fundul la cutie!
Daca stai cu el în sus, ți se vede poponeața!

PACHIȚA -Morțișoara mea iubită, ai milă și cruță-mi viața!

N-o să fie de pomană. Dau orice!!!

MOARTEA -Dă-mi, atuncea, chiar „bănuțul găurit”!

PACHIȚA -Cum?! Ce?! Cum?! Vai de mine, ce-am pățit!
Ce?! Cum?! Ce?! Îl aveam... dar, nu mai e!
Nu pot să ți-l dau. Vai de fundulețul meu!

MOARTEA -Dă-mi-l repejor! Te tocmești cu Dumnezeu?

PACHIȚA -Pot să îmi răscumpăr viața cu bani grei, nu sînt zgîrcită.

MOARTEA -Viața ta atîta face: o monedă ruginită,
nu mai mult.

PACHIȚA -Am feștelit-o. Uite cum cade năpasta!
Îți dau...

MOARTEA -Bănuțul!

PACHIȚA -Galbeni...

MOARTEA -Nu!

PACHIȚA -Bijuuuri!...

MOARTEA -Basta!

PACHIȚA -Pot să-mi chem nepoata?

MOARTEA -Poți. *(Se așează într-un colț.)*

PACHIȚA -I-am dat ei bănuțul. Floareee!
N-auzi, surdo!?

FLOAREA *(Intră.)* -Dacă-s surdă, cum s-aud, cucoană mare?

PACHIȚA -Vreau să îți cumpăr paraua.

FLOAREA -Nu mă-ntrebi întîi de-o vînd?

PACHIȚA -Ai dreptate: mi-o vinzi mie, dragă Floare.

FLOAREA -Eu? Nici gînd!

PACHIȚA -Ai milă și îndurare... Dă-mi bănuțu’! Ce zici? Eiii?!

FLOAREA -Vino să-ți zic la ureche: nu-l dau.

PACHIȚA -Nu-nțeleg de ce nu vrei, să scapi de-o monedă veche?

FLOAREA -Poate-mi fac din ea cercei. Ascult mierla în zăvoi,
uitînd de Marți pînă Miercuri și de Vineri pînă Joi.
(Dulce.) Nu-i alviță ca halvaua, porumbel ca porumbeaua, guguștiuc ca
turtureaua, iar eu... Am pierdut „parauaaa”!

PACHIȚA -Cuum?! Unde ai pierdut-o!? Unde? Ticăloaso, te sugrum.

FLOAREA *(Înlăturînd mîinile Pachiței.)* -Dacă nu mă lași să spun!
Nu ți-am zis că am găsit-o?

PACHIȚA -Nu.

FLOAREA -Se vede c-am uitat.

PACHIȚA -Dă-o mai degrabă-ncoace!

FLOAREA -Stai, că nu am terminat!
După ce-am găsit-o...

PACHIȚA -Ce-i?

FLOAREA -Mă cam paște ceasul rău...
Am pierdut-o iar!

PACHIȚA -Eu mor!
FLOAREA *(Și mai dulce.)* -Și-am găsit-o iar, din nou.
Asta este?

PACHIȚA -Asta, asta! Bănișorul meu! Părăluța mea, para!
FLOAREA *(Aruncînd-o, sau prefăcîndu-se doar că o aruncă.)*
-Mătușico, tot n-ai junghiuri; ia apleacă-te și-o ia!

PACHIȚA *(În patru labe, pe brînci.)* -Oare unde te-ai băgat,
„părăluță numa' bună de cercel”?

FLOAREA -S-a rostogolit... Sub pat!
PACHIȚA -N-o văd.
FLOAREA -Să-ți țin lumînarea.
PACHIȚA -Risipești lumina-n jur,
iar eu caut pe-ntuneric.

FLOAREA -Unde să ți-o țin?
PACHIȚA -La... cur!!!
FLOAREA -Dar ce-i asta?
PACHIȚA -Părăluța?!?
FLOAREA -O ridic eu.
PACHIȚA -Dă-mi-o sau...
FLOAREA -Ce strigi la mine, mătușă? *(Dă de Păcală.)* Uite, Moartea!
Bună ziua, Morțișoară! *(Pachiței.)* Am spus eu că nu ți-o dau?

PACHIȚA -Ce e drept, e drept! Nu ai spus, de bună seamă.
FLOAREA *(Cu mîna sus, o probează ca pe un inel.)* -Dar mi-e bună de verigă!
PACHIȚA -Vrei să-mi strici „banul de vamă”?
FLOAREA *(Își astupă urechile. Se întoarce cu spatele.)* -Uite că și-acuma strigă.
PACHIȚA *(Ținîndu-se după banul din mîna Floarei.)* -Hai la baba! Hai la baba,
părăluță, să-i scapi viața! Ești a mea.

MOARTEA *(Trîntind opinca pe bănuțul aruncat de Floarea.)* -Nu pune laba!
Dacă vrei să-ți plătești „vama”, hai, plătește-o repejor.

PACHIȚA -Viața mea o ții, Prea-Sfînto, chiar acuma sub picior.
Rogu-te, Stăpîna mea, dă-ți opinca la o parte!

MOARTEA -Oaia ce-o mănîncă lupul o poți trece la oi moarte.
Deci vrei să te las în viață?

PACHIȚA -Numai pînă-mplinesc suta...
MOARTEA -Poate cădem la-nvoială. Dar întîi să-mi joci „Bătuta”!
PACHIȚA -Joc, zglobio, joc de vrei; și-mi așez pașii pe cîntec.
Românește să joc, Sfînto, sau să dau numai din pîntec?!

FLOAREA *(Îngîmă o melodie orientală. Cîntă și joacă. Pocnește din buricele degetelor.)*
PACHIȚA *(Către Păcală. Făcînd semnul nebuniei.)* -Așa e cînd cazi din nuc.
-Ah, frumoaso cu cercel! Tra-la-la! La-la-la-la!
Guguit de gugustiuc! Na-na-na! Și na-na-na!
Păsărește-mi! Ciripește-mi! Glu-glu-glu! Și cip-cip-cip!
Unde vrei azi, să te duc?! Chiu-chiu-chiu și cip-cirip!

MOARTEA -La balamuc! La balamuc!

Dar te-ai cherkelit în lege! Eu nu sînt vre-o beizadea.
 Eu sînt Moartea, lua-te-ar „Moartea” să te ia!
 Știi „Bătuta românească”!? Dansez-o pe colțu’ mesii!

PACHIȚA -Pentru „Bătută” -s bătrînă! Am să-ți joc „Danțul mireșii”.
(Cîntă și joacă. Păcală îi ține isonul... dar cu coasa în mîini.)
 Lămîiță-mărgărit, hopa-hopă, hop și-așa!
 E ziua cînd mă mărit, iu-iu-iu și na-na-na!
 Dar mirele nu mai vine... *(Bea din cana cu vin.)*

MOARTEA -Ai să te măriți cu mine!

PACHIȚA -Mărgărit și lămîiță! Hăi-iță-iță-iță-iță!
 Ieși, primare, în portiță! Pii-riță-riță-riță-riță!
 Și-ți întîmpină mireasa! *(Bea din nou.)*

MOARTEA -Te întîmpin eu cu coasa,
 să jucăm sub dușumea!

PACHIȚA -Hai: hop-și-așa... Și iar așa! *(Dă să joace, dar o apucă iarăși „setea”.)*
 De-o mai ține mult „jucatul” ... *(Amețită rău se împleticește.*
Nu se lasă și scurge ultima picătură.) Ajung lîngă răposatul! *(Cade răvășită.)*

FLOAREA -Mă reped să aduc moarea. Sau măcar un strop de apă!
 Prinde-o-n brațe mai degrabă...

MOARTEA -Își dă duhul arătarea! Uite-o că acuma crapă...
(Aplîcîndu-i o pereche de palme. Apoi, Floarea o stropește cu apă.)
 Trezește-te mamă mare! Ia mai dă-i Floare! Mai dă-i!
 Dacă vrei să mai trăiești, îi dai Floarei banii tăi!
 Și-n schimb, ea îți dă „bănuțul” ... pentru Moarte!
 Iară tu, - „bănuțu’ ăla” -, mi-l dai mie! Și-ai scăpat!

PACHIȚA -Banii mei nu-i dau nici moartă; cum să-i dau cît încă-s vie? Moarte, -
 zău! -, ai căpiat!
 Poți să zici orice ai zice și să faci orice ai face!
 Lada mea, - cu galbeni plină! -, nu i-o dau! E-a mea și pace!

MOARTEA -Nu i-o dai? Pregătește-te atunci, că sorocul ți-a sosit!

PACHIȚA -Ce spui Moarte? Că n-aud! Se vede că am surzit!

MOARTEA -Numai să nu-ți pară rău!

PACHIȚA -Hmmm! Mi-o părea, nu mi-o părea,
 ce să fac dacă n-aud?! Lada cu galbeni e a mea.
 O iau cu mine-n pămînt!

MOARTEA -I-auzi, cîntă cuci pe cruci! Cu-cu! Cu-cu!

PACHIȚA -Cînte pîn’ n-or mai putea,
 fie cuci ori cucuvele,
 că nu despart de „lădița mea” cu bani. În ea sînt zilele mele.
(Cumpănindu-și coasa.) -Haide să sfîrșim odată!
 Însă coasa e cam veche.
 De cumva o să-ți retez, - din greșeală -, și-o ureche,
 teamă mi-e c-o să te doară.

PACHIȚA -Lume bună, ajutooor!

Cum?!? Nu mă ajută nimeni?!
MOARTEA -De ce țipi? Îți tai doar gîtul, nici vorbă să te omor!
PACHIȚA -Văleleu! Nepoțico, dă-mi bănuțul... *(Cuprinzînd genunchii fetei.)*
și-ți dau lada mea cu bani!
FLOAREA -Stai că ți-o fac eu pe surda, ca la șaptezeci de ani!
PACHIȚA -Uite lada cu parale! Sînt aicea bani frumoși!
FLOAREA -Ha? Ce-ai zis? Aaaa, d-aia sînt cocoși:
să cînte! Altfel nu ar fi cocoși.
PACHIȚA -Ce îmi bagi cocoșii-n vorbă?
Galbeni sînt în ladă. Galbeni!
FLOAREA -Nu mai cîntă ei din ciorbă,
fie negri, fie galbeni.
PACHIȚA -Ești cu mintea prin vecini?
Îți dau aur! Ce mai spui?
FLOAREA -Ha? Dai aur la găini?
Să le chem: pui, pui! Pui, pui!
PACHIȚA -Doar nu vrei să-ți sun din surlă?
Mamă, îți vreau binele.
FLOAREA -Ha? Eu n-aud cine urlă.
PACHIȚA -Cin' să urle?
FLOAREA -Cîinele.
PACHIȚA -Aoleu! Mă ia cu frig...
Dă-mi bănuțul, Floare! Vrei?
FLOAREA -Dacă vrei să-l strig, îl strig:
cuțu, cuțu! Na, Grivei!
PACHIȚA -Da' cădea-i-ar coada, cîine, că e berc Grivei demult!
Ce zic eu și ce-auzi tu!? Mă ascuți?
FLOAREA -Pii, nu te-ascult?
PACHIȚA -Ce poștești îți dau, Florică: salbe, blănuri scumpe, bani...
FLOAREA -Da! Ești încă tinerică!
Babo... arăți ca la paispe de ani.
PACHIȚA -Surdo! Ca să mă auzi, ai nevoie să-ți bat toaca?
FLOAREA -Cum să n-aud? Cine toacă?
PACHIȚA -Popa Ghiță!
MOARTEA -E surdă, săraca!
PACHIȚA -Nu-mi dă banul.
MOARTEA -Ți l-a dat? Aud?!
PACHIȚA -Pe dracu'! Auzi ca masa.
Maică, și tu ai surzit?
MOARTEA -Nu eu am surzit, ci coasa.
Zici că-mi dai banul de vamă?
PACHIȚA -Cum să-l dau, dacă nu-l am?
MOARTEA -Ce mă ții cu mîna-ntînsă? Dă-mi „bănuțul de haram”!
PACHIȚA *(Strigat.)* -Nu-l mai am!

MOARTEA -Cum?
PACHIȚA (*Strigat.*) -Nu-l mai am!
MOARTEA -Te-aud, mamaie. Foarte bine că îl ai.
 Dar s-a plictisit și coasa de când te aștept să-l dai.
PACHIȚA (*Strigat.*) -Fată hăiii, parauaaa vecheee!
FLOAREA -Vorbește puțin mai tare! N-aud bine de-o ureche.
PACHIȚA -N-ajunge o surdă-n casă; e fudulă rău nătînga!
FLOAREA -Doar de dreapta am surzit, fiindcă nu aud cu stînga.
PACHIȚA -Scoate-ți roua din urechi, dacă ai în ele rouă!
FLOAREA -O scot eu, dar uite-acum, nu aud cu amîndouă.
PACHIȚA -Te fac eu ca să auzi când ți-oi da vreo două joarde!
FLOAREA -Ha?
PACHIȚA (*Urlînd.*) -Joardeee! Joardeee!
FLOAREA -Săriți, lume bună! Foooc! Dar eu nu văd unde arde.
PACHIȚA -Ard doar budigăii aștia, care se lipesc de mine.
MOARTEA -Abia te obișnuiești. Crezi că-n iad este mai bine?
PACHIȚA (*Făcîndu-și palmele pîlnie.*) -Floareee!
FLOAREA -Hăuuu!
PACHIȚA (*Strigă tare și gesticulează cu mișcări largi.*) -Bănuțulll veeechi!
FLOAREA -Crezi că toată lumea-i surdă?! De ce-mi urlî în urechi?!
 Nu poți să vorbești încet? Eu n-aud când vorbești tare.
 Vorbește încet, tot timpul!
PACHIȚA (*Voce scăzută.*) -Gata sînt să facem schimbul. (*Aduce lada cu bani.*
I-o întinde Floarei.) Nu mă ține pîn-la anu'!
FLOAREA (*Tinîndu-și mîinile pe urechi.*) -Mai încet, cucoană mare!
 Doar nu vrei să-mi spargi timpanu'?!
PACHIȚA (*Vorbește și mai încet, aproape șoptit. Umilă.*) -Ia-ți comoara; e a ta!
 Rogu-te să-mi dai „paraua”!
FLOAREA (*Îi dă bănuțul, fără să se atingă de lada cu bani.*) -Ia-o, mătușică!
PACHIȚA (*Nevenindu-i să creadă.*) -Haaa?!
FLOAREA -Ce mă ții cu mîna-ntînsă? Haide, ia-o mai degrabă!
PACHIȚA (*Prostită. S-a așezat pe lada cu bani.*) -Haaa?!
MOARTEA -Timpul s-a sfîrșit, bunico; coasa cere cap de babă!
PACHIȚA (*Se freacă la ochi. Își scutură urechile. Dă din cap holbîndu-și ochii.*) -Haaa?!
FLOAREA (*Desfăcîndu-i pumnul.*) -Uite, ai bănuțu-n palmă!
PACHIȚA (*Privește năucă banul pe care îl ține-n mînă.*) -Haaa?!
FLOAREA (*O duce spre Păcală.*) -Dă-i-o Morții. Haide, ce te mai codești?!
PACHIȚA -Iacă, ai banul de vamă!
MOARTEA -Mamaie, ai să trăiești.
PACHIȚA -Mîna ți-o sărut...
MOARTEA -Pentru ce?
PACHIȚA (*Se așează bucuroasă pe lada cu bani.*) -Că nu mă iei...
MOARTEA -Stai ca dracu' pe comoară. Parcă-i lipită cu clei.

Sari acum și pupă mâna! *(Pachița execută, sărind pe loc precum o minge.*

Apoi își dă seama și-i apucă mâna.) Nu mie să mi-o săruți!

PACHIȚA
MOARTEA

(Caută pe cineva, dar nu găsește.) -Dar cui, Morțișoară dragă?

(Arătînd spre Floarea.) -Ei!

PACHIȚA
MOARTEA

(Uimită. Cu scîrbă.) -Unei fete de pripas?

(Dîndu-i brînci. O îndeamnă din coasă.) -Mișcă și cere-i iertare!

PACHIȚA
FLOAREA

(Cade îngrozită la picioarele fetei.) -I-o sărut și timp de-un ceas!

-Am să-mi iau din lacră-atîta... cît se cuvenea să-mi dai;
nici mai mult, nici mai puțin. Unu, doi, trei galbeni... Stai
și te uită! Și-ncă trei, pentru tot ce ți-am muncit
pe ploi aspre și omăt. Coană mare, sîntem chit!

(Încuie lada.) Poftim lada îndărăt!

PACHIȚA

-Nu mai înțeleg nimic; ce să fac acum cu ea?

Îmi sînt creierii betegi.

MOARTEA

-După ce-o să mori mamaie, poate c-o să înțelegi.

Popa Ghiță Titirez are datorii sau ba?

Lui o să-i rămîna lada.

PACHIȚA
MOARTEA

-Iote pîrț! Uite „asta” o să ia!

-Iată ce am hotărît cu „comoara ta” să faci:

o împarți la toată lumea... Stau săraci lîngă săraci.

De nu vii cu lada goală, sau te-ncurci în socoteli,

nu cumva să mă mai rogi „de iertare”!

Păăăi, te ia moartea, cu ban dacă mă-nșeli

(Amenințînd-o cu coasa.) ...pîna data viitoare!

Măcar pentr-o zi să-i văd că au zîmbetul pe față.

Ăsta-i „prețul” ce-l plătești că te-a lăsat Moartea-n viață!!!

FLOAREA

-Ai să începi taman din vale, de la Rîpa-lu’-Ion.

Un galben pe nas de prunc și unul pe nas de om!

Ai de zis ceva?

PACHIȚA

-Nu am! Dar mai sînt și „firfirici”

și nu știu cum să-i împart.

MOARTEA

-Patru la două pisici!

Deci, două monede mici pentru orice cap de mîță.

PACHIȚA

-Și continui sus în deal, cu mucoșii mici, de țîță!

Stai să-mi dreg întîi, gîtleju’. Hopaaa! *(Scoate din ladă o altă sticlă ascunsă.)*

Nu vrei niște vin, nepoată, roșu ca un trandafir?

FLOAREA

-Eu mă-mbăt numai cu lacrimi; nu-s ca alții!

PACHIȚA

-Hai sictir!

De nu m-ar vedea și popa... cum împart averea toată!

MOARTEA

-Așa facem fapte bune! Ce mai stai? Pleacă odată!

ULTIMA CORTINĂ

PĂCALĂ

(Își dă jos costumul de „Moarte”. Adresându-se spectatorilor.)

- Tu, Puternicule,

dă-mi doar un ceas nădejdea Ta fără margini, dacă vrei
ca să îți așez din nou, lumea-n rosturile ei!

Mă închin la voi, prieteni, cum mă-nchin la dimineți.

Mulțumescu-vă din suflet c-ați venit să mă vedeți!

Vă aștept cu nerăbdare ca să rîdem împreună.

La o nouă păcăleală! Am plecat: inimă bună!